

Hoe lang kunnen we nog kwaliteitsvol onderwijs garanderen?

Kwaliteit Vlaams onderwijs problematisch onder druk!'. Onder die titel verspreidde COC een persmededeling naar aanleiding van het rapport ziekteverzuim¹. Dat gaf minister van Onderwijs Hilde Crevits half januari 2018 vrij. De resultaten zijn ronduit zorgwekkend. Het ziekteverzuimpercentage in het Vlaamse onderwijs bereikt een ongezien peil. Het is de laatste tien jaren nog nooit zo hoog geweest. Scholen vinden bovendien geen vervangers meer voor zieke of afwezige leraren. Daardoor is het recht op (goed) onderwijs voor alle leerlingen niet langer gegarandeerd. En wordt de druk op de andere leraren onhoudbaar.

CIJFERS SWINGEN DE PAN UIT

In 2016 nam het ziekteverzuimpercentage (in vergelijking met 2015) met meer dan 16 procent toe. De personeelsleden uit de sectoren die in het rapport onder de loep genomen worden, namelijk het basisonderwijs, het secundair onderwijs, het deeltijds kunstonderwijs, het volwassenenonderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding, waren gemiddeld bijna 19 dagen ziek. Dat komt overeen met meer dan 465 000 extra ziektedagen. Ook het aantal afwezigheden wegens ziekte voor één dag nam met 6,42 procent toe. Eén derde van het onderwijspersoneel maakte in 2016 gebruik van het eendagsziekteverlof. Het nulverzuimpercentage (percentage personeelsleden dat niet ziek is geweest) daalde tot 42 procent. Het ziekteverzuimpercentage steeg bovendien in alle leeftijdscategorieën. Wat COC nog het meeste zorgen baart, is de grote stijging in de middengroep (tussen de 26 en 55 jaar) waar het ziekteverzuimpercentage met meer dan 15 procent is toegenomen. Een duidelijke indicatie dat het werk ook voor deze groep (naast de 55+'ers) niet langer werkbaar is.

GEEN (GOEDE) VERVANGINGEN MEER

Maar het rapport is geen verrassing. COC ontvangt al enige tijd alarmsignalen vanuit diverse onderwijs-hoeken. Mensen vragen actie om het tijt te keren want de druk wordt onhoudbaar. Zo meldt een scholengemeenschap dat interimopdrachten in de loop van een schooljaar niet meer ingevuld kunnen worden. Er zijn geen vervangers meer beschikbaar op de arbeidsmarkt. En dat is niet alleen het geval voor praktijkvakken, wiskunde of Frans, maar voor alle vakken. In die scholengemeenschap hebben leerlingen het voorbije semester door een gebrek aan beschikbare vervangers bijna 1.000 oningevulde lessen gehad! De doelstellingen van leerplannen en eindtermen zullen voor de betrokken vakken dit schooljaar niet meer gerealiseerd kunnen worden. Andere leraren hebben er heel wat vervanguren bijgenomen als overuren. Maar ook dat kan niet ongestraft blijven gebeuren. Het leidt tot een overbevoerd lerarenkorps. En wanneer ook die leraren op hun beurt ziek worden, komen de scholen helemaal in een vicieuze cirkel terecht.

AANTREKKELIJK VOL TE HOUDEN BEROEP

Een echte herwaardering van het lerarenberoep is dan ook heel dringend nodig. Jongeren moeten terug voor leraar willen studeren. Ze mogen de job niet vroegtijdig verlaten. Leraren mogen niet opvallend veel ziek worden. Het tijdsbestedingsonderzoek start nu. De minister wil de resultaten afwachten om het debat over de opdracht van de leraar opnieuw op te starten. Maar de Vlaamse Regering kan niet langer om de feiten heen. De cijfers liggen op tafel. Voor COC is het duidelijk. Er moeten dringend maatregelen genomen worden om goed gekwalificeerde mensen aan te trekken en te behouden. Mensen die niet naar adem moeten happen en uitvallen, maar ruimte krijgen om hun job kwalitatief uit te voeren. Met een haalbare opdracht, gefocust op kerntaken. In een job die langer werken mogelijk maakt en waarbij een verlofstelsel geen noodgedwongen afrit is. In een job waarin kennisoverdracht geen taboe is. Want ook de cijfers over het kennisniveau wiskundig inzicht bij de 14-jarigen en het begrijpend leesniveau in het basisonderwijs liegen er niet om. Kennis en inzichtelijk onderwijs zijn onder het stof gekomen en daardoor vervlakt. Leraren moeten en kunnen niet alle maatschappelijke problemen aanpakken. Tijd creëren om te leren, te herhalen en terug te koppelen is té belangrijk. Lesgeven op maat van de klas. Alleen dan kan het fundamentele recht op kwaliteitsvol onderwijs voor alle leerlingen gegarandeerd blijven.

Koert

MENSEN DIE NIET NAAR ADEM MOETEN HAPPEN EN UITVALLEN, MAAR RUIMTE KRIJGEN OM HUN JOB KWALITATIEF UIT TE VOEREN. MET EEN HAALBARE OPDRACHT, GEFOCUST OP KERNTAKEN.

¹ Zie artikel Ziekteverzuim op pagina 4-7.